

ISSAI 30 – Ethische code

Vertaling

INHOUD

Hoofdstuk 1 - Inleiding	4
Concept, achtergrond en doel van de ethische code	4
Vertrouwen en geloofwaardigheid	5
Hoofdstuk 2 - Integriteit	5
Hoofdstuk 3 - Onafhankelijkheid, objectiviteit en onpartijdigheid	5
Politieke neutraliteit	6
Belangenconflicten	6
Hoofdstuk 4 - Beroepsgeheim	7
Hoofdstuk 5 - Bekwaamheid	7
Professionele ontwikkeling	7
Glossarium	8

ISSAI 30

De Internationale Standaarden voor Rekenkamers, ISSAI, worden uitgevaardigd door de Internationale Organisatie voor Rekenkamers, INTOSAI. Voor meer informatie, bezoek www.issai.org

INTOSAI

Ethische Code

Hoofdstuk 1 - Inleiding

Concept, achtergrond en doel van de ethische code

1. Volgens INTOSAI is het van essentieel belang een internationale ethische code op te stellen voor auditeurs in de overheidssector.
2. Een ethische code is een allesomvattende verklaring over de waarden en principes die als leidraad moeten dienen voor auditeurs bij hun dagelijks werk. De onafhankelijkheid, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de rekenkamer als auditeur van de openbare sector vergen hoge ethische standaarden, zowel van de rekenkamer als van het eigen en extern personeel bij audits. Een ethische code voor auditeurs binnen de openbare sector moet enerzijds rekening houden met de ethische vereisten voor ambtenaars in het algemeen en anderzijds met de specifieke vereisten voor auditeurs, inclusief hun professionele verplichtingen.
3. De ethische code van INTOSAI is gebaseerd op de Lima-Verklaring¹ en dient te worden beschouwd als een noodzakelijke aanvulling bij de auditstandaarden van INTOSAI die uitgevaardigd zijn door de Auditstandaardencommissie van INTOSAI in juni 1992.
4. De ethische code van INTOSAI is gericht aan individuele auditeurs, de hoofden van rekenkamers, leidinggevend en alle individuen die werken voor of in naam van rekenkamers en auditwerk verrichten. Desondanks mag de code niet opgevat worden als een document dat impact heeft op de organisatorische structuur van rekenkamers.

Gezien de cultuur-, taal-, juridische en sociale verschillen tussen landen, is het de opdracht van elke rekenkamer om haar eigen ethische code op te stellen, zodat ze aangepast is aan de eigen omstandigheden. Het valt te verkiezen dat de nationale ethische code de ethische concepten verduidelijkt. De ethische code van INTOSAI is bedoeld als basis voor de nationale ethische codes. Elke rekenkamer heeft de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat al haar auditeurs vertrouwd zijn met de waarden en principes, die vastgelegd zijn in de nationale ethische code, en dat ze ernaar handelen.

5. De activiteiten van auditeurs moeten ten allen tijde en in alle omstandigheden onberispelijk zijn. Elke tekortkoming in hun professioneel gedrag of elk misplaatst gedrag in hun persoonlijk leven bedreigt de integriteit van de auditeurs en de rekenkamer die ze vertegenwoordigen, zet de kwaliteit en geldigheid van hun auditwerk in een slecht daglicht en kan twijfels oproepen over de geloofwaardigheid en bekwaamheid van de rekenkamer zelf. Door een ethische code aan te nemen en toe te passen, kunnen auditeurs binnen de openbare sector het vertrouwen van de burger in hen en hun werk bevorderen.
6. Het is van vitaal belang dat rekenkamers gezien worden als betrouwbaar en geloofwaardig. Auditeurs zorgen daarvoor door de ethische vereisten te aanvaarden en toe te passen van de concepten die vervat zitten in de kernwoorden integriteit, onafhankelijkheid, vertrouwelijkheid en bekwaamheid.

¹ Vanop het 9^e congres van INTOSAI, vergaderend in Lima. Kan verkregen worden bij het secretariaat-generaal van INTOSAI in Oostenrijk.

Vertrouwen en geloofwaardigheid

7. De wetgevende en/of uitvoerende macht, de bevolking en de geauditeerde instanties hebben het recht om van rekenkamers te verwachten dat hun gedrag onberispelijk en boven alle verdenking verheven is, en respect en vertrouwen waardig.
8. Auditeurs moeten zich gedragen op een manier die de samenwerking en goede banden tussen auditeurs en met de beroepsgroep bevordert. Een van de belangrijkste elementen die het professionele karakter van een beroep versterken, is het hooghouden van het beroep door haar leden en hun onderlinge samenwerking. Het vertrouwen en respect van de bevolking voor auditeurs is grotendeels te danken aan de som van alle verwezenlijkingen van alle auditeurs, in het verleden en in het heden. Het is dus in het belang van auditeurs, alsook van de bevolking, dat auditeurs op een eerlijke en evenwichtige manier omgaan met hun collega-auditeurs.
9. De wetgevende en/of uitvoerende macht, de bevolking en de geauditeerde instanties moeten volkomen zeker zijn van de rechtvaardigheid en onpartijdigheid van het werk van de rekenkamer. Een nationale ethische code of een gelijkaardig document dat de dienstverlening reguleert, is dus essentieel.
10. In alle delen van de maatschappij is er nood aan geloofwaardigheid. Het is dus onontbeerlijk dat de rapporten en opmerkingen van rekenkamers beschouwd worden als volkomen nauwkeurig en betrouwbaar door goed geïnformeerde derden.
11. Alle activiteiten van rekenkamers moeten een toetsing door de wetgevende en/of uitvoerende macht kunnen doorstaan. Eveneens moeten ze overeenkomen met wat de bevolking gepast acht en met de nationale ethische code.

Hoofdstuk 2 - Integriteit

12. Integriteit is de kernwaarde van een ethische code. Auditeurs hebben de plicht om zich te houden aan hoge gedragsstandaarden (bv. eerlijkheid en openheid) bij de uitvoering van hun taken en in hun verhouding tot het personeel van de geauditeerde instanties. Opdat het vertrouwen van de bevolking zou standhouden, moet het gedrag van auditeurs onberispelijk en boven verdenking verheven zijn.
13. Integriteit verwijst naar wat juist en rechtvaardig is. Om integer te zijn moeten auditeurs de ethische en auditstandaarden zowel naar de letter als naar de geest naleven. Verder moeten ze ook de principes van onafhankelijkheid en objectiviteit hanteren, de standaarden van professioneel gedrag onberispelijk naleven, beslissingen nemen omwille van het algemeen belang en absolute eerlijkheid toepassen bij de uitvoering van hun taken en management van de middelen van de rekenkamer.

Hoofdstuk 3 - Onafhankelijkheid, objectiviteit en onpartijdigheid

14. Onafhankelijkheid ten aanzien van de geauditeerde instantie en andere externe belanghebbenden is onontbeerlijk voor auditeurs. Dat houdt in dat auditeurs zich moeten gedragen op een manier die hun onafhankelijkheid vergroot of er geenszins afbreuk aan doet.

15. Auditeurs moeten proberen om niet alleen onafhankelijk te zijn van de geauditeerde instanties en andere belanghebbers, maar ook om objectief te zijn bij de behandeling van kwesties en onderwerpen die in audits aan bod komen.
16. Het is van het grootste belang dat auditeurs onafhankelijk en onpartijdig zijn, en ook zo overkomen.
17. Bij alles wat betrekking heeft tot het auditwerk, mag de onafhankelijkheid van auditeurs niet in het gedrang komen door persoonlijke of externe belangen. De onafhankelijkheid kan bijvoorbeeld onder spanning komen te staan door externe druk of invloed op de auditeurs; vooroordelen van de auditeurs over individuen, geauditeerde instanties, projecten of programma's; een recent beroepsverleden bij de geauditeerde instantie; of persoonlijke of financiële betrekkingen die tot belangen- of loyaliteitsconflicten kunnen leiden.
18. Al het werk dat auditeurs verrichten vergt objectiviteit en onpartijdigheid, in het bijzonder in hun rapportering, die nauwkeurig en objectief moet zijn. Conclusies van opmerkingen en rapporten moeten dus uitsluitend gebaseerd zijn op bewijsmateriaal dat verkregen is in overeenstemming met de auditstandaarden van de rekenkamer. Auditeurs mogen niet betrokken raken bij zaken waar zij belang bij hebben.
19. Auditeurs moeten gebruik maken van informatie die hen voorgelegd wordt door de geauditeerde instantie en derden. Met die informatie moet op een onpartijdige manier rekening gehouden worden bij de opmerkingen die de auditeurs formuleren. Auditeurs moeten verder ook informatie verzamelen over de standpunten van de geauditeerde instantie en derden, maar mogen hun conclusies niet laten beïnvloeden door dergelijke standpunten.

Politieke neutraliteit

20. Het is belangrijk voor rekenkamers om zowel politiek neutraal te zijn als zo over te komen. Het is dus belangrijk dat auditeurs hun onafhankelijkheid ten opzichte van politieke invloeden behouden, zodat ze hun audittaken op een onpartijdige manier kunnen vervullen. Dit is relevant voor auditeurs, want rekenkamers werken nauw samen met de wetgevende of uitvoerende macht of enige andere overheidsinstantie die wettelijk bevoegd is om de rapporten van de rekenkamer in overweging te nemen.
21. Het is belangrijk dat auditeurs die politiek actief zijn, of overwegen politiek actief te worden, onthouden wat de impact van dergelijke betrokkenheid kan zijn, of lijken, op hun capaciteit om hun professionele taken uit te voeren op een onpartijdige manier. Als het auditeurs toegestaan is om dergelijke activiteiten te ondernemen, moeten ze zich bewust zijn dat dat kan leiden tot professionele conflicten.

Belangenconflicten

22. Als het auditeurs toegestaan is om ander advies of andere diensten dan audits aan te bieden aan een geauditeerde instantie, moet ervoor gewaakt worden dat dat niet leidt tot een belangenconflict. Auditeurs moeten voornamelijk verzekeren dat dergelijke advies- of dienstverlening niet samenvalt met managementtaken of -bevoegdheden. Die mogen enkel door het management van de geauditeerde instantie zelf uitgevoerd worden.
23. Auditeurs moeten hun onafhankelijkheid vrijwaren en elk mogelijk belangenconflict uit de weg gaan door geen geschenken of gunsten te aanvaarden, die hun onafhankelijkheid en integriteit kunnen beïnvloeden of lijken te beïnvloeden.

24. Auditeurs moeten elke relatie vermijden met managers en personeel van de geauditeerde instantie en andere partijen, die hun capaciteit om onafhankelijk te zijn en over te komen in het gedrang kan brengen.
25. Auditeurs mogen hun officiële functie niet misbruiken voor persoonlijke doeleinden en moeten relaties vermijden die het risico op corruptie met zich meebrengen of twijfels kunnen oproepen over hun objectiviteit en onafhankelijkheid.
26. Auditeurs mogen informatie, vergaard tijdens de uitvoering van hun taken, niet gebruiken voor persoonlijk gewin voor henzelf of anderen. Verder mogen ze ook geen informatie verstrekken die individuen of organisaties een oneerlijk voordeel zou bezorgen, of die informatie gebruiken om anderen te schaden.

Hoofdstuk 4 - Beroepsgeheim

27. Auditeurs mogen informatie, die ze vergaard hebben tijdens audits, niet delen met derden, noch mondeling, noch geschreven, behalve om de statutaire taken van de rekenkamer te vervullen, of als dat deel uitmaakt van de normale procedures van de rekenkamer of overeenstemt met de relevante wetgeving.

Hoofdstuk 5 - Bekwaamheid

28. Auditeurs hebben de plicht zich ten allen tijde professioneel te gedragen en hoge professionele standaarden te hanteren bij de uitvoering van hun taken, zodat ze in staat zijn om hun werk bekwaam en onpartijdig uit te voeren.
29. Auditeurs mogen geen werk aannemen, waarvoor ze niet bekwaam zijn.
30. Auditeurs moeten de toepasselijke audit-, boekhoudkundige en financiële managementstandaarden, -beleidslijnen, -procedures en -praktijken kennen en volgen. Bovendien moeten ze ook een grondig begrip hebben van de toepasselijke (grond)wettelijke en institutionele principes en standaarden waaraan de geauditeerde instantie moet voldoen.

Professionele ontwikkeling

31. Auditeurs moeten de gepaste professionele voorzichtigheid aanwenden bij de uitvoering van en het toezicht op audits en bij de voorbereiding van de betrokken rapporten.
32. Auditeurs moeten bij hun audits methodes en praktijken gebruiken van zo hoog mogelijke kwaliteit. Bij de uitvoering van audits en de publicatie van rapporten, hebben auditeurs de plicht om zich te houden aan de basisprincipes en algemeen aanvaarde auditstandaarden.
33. Auditeurs hebben de doorlopende verplichting om de vaardigheden die ze nodig hebben om hun taken uit te voeren, bij te schaven en te verbeteren.

Glossarium

De terminologie in deze ethische code moet op dezelfde manier geïnterpreteerd of gedefinieerd worden als de terminologie die gebruikt wordt in de auditstandaarden van INTOSAI.